

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т

1931 сүл алтынны
15 күнүтгөн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 63 (6511).

1987 сүл. Ыам ыйын 26 нүм.
ОПТУОРУННЬУК

Сманата
3 харчы.

Быыбар иннинээби полит-маассабай үлэ

А. ПТИЦЫНА, ССКП райкомун секретара.

Быыма бэс ыйын 21 күнүгэр народнай депутаттар олохтоох Советтарын уонна народнай сууттар народнай судуулары уочараттаах быыбардара ытыллар. Быыбардар ССКП XXVII съездин конниттен аан бастаан бараллар. Онон дойду үрдүнэн садалаахтык революционнай уларыта тутуу, общество олохун бүтүнүгүтүн динирик демократизациялаахтын көмүгэр ытыллылар бу хампааньа биир сүрүн уратытынан буолар. Быылыгы дьыл бийиги норуоттуктар, ону сөргө бары прогрессивнай ийи-иймакха нэрэ-бөлүс сылыннан буолар. Улуу Октябрьскай социалистическай революция 70 сыллаах юбилей бэлнэтэр. Онон нэһилинньэ, хас биирдий советскай киһи общественнай-политическай активистка хаһаангытааһар да үрдэтэр.

Быыбар хампааньа улахан суолталаах, эппиэттээх сүбүөх нэмэ— депутатка кандидаттары туруоруу түмүктэнэр. Норуот депутатка кандидаттарынан бастынан бастыгыны, деловой, политической уонна киһи быһыытынан, моральной хаачыстыбаларынан ирдэбилтэ толору эппиэттир дьону туруордулар. Оройуоннаабы Советка депутатка кандидаттынан туруоруллубуттар ортолоругар «Мугудай» совхоз сүлгүһүтэ, ССРС Государственной бирэмийэтин лауреата Михаил Семенович Толстоухов, Эрилик Эристин аатынан совхоз тракториһа Егор Константинович Еремеев, «Чурапчы» совхоз ыаныныкыта Янов Дмитриевич Филиппов, Субуруускай аатынан совхоз ыаныныкыта Евдокия Киновия Кирилловна, майы тагастыыр комбинат столыра Вера Гаврильевна Монастырева, Бахсытаары эргизэ предприятиеһи продавец Пасасковья Ивановна Оконешникова, ДАЭС начальнига Сергей Антонович Фуртатов, киһи батыһыа лабораториятын сибидиссэй Елизавета Егоровна Попова курдук бастык үлэһиттэр бааллар. Депутаттарга кандидаттары туруорууга уонна дьүүлэһингэ быыбардааччылар бэйэлэрин санааларын аһаастык этилэр уонна демократияны издэтинин биһириниллэрин биллэрээлэр. Сорох уонкуртарга депутатка кандидаттары хастыы да кандидатураттан сүүмэрдэтэлэр.

Быыбардарга бэлэмнэни кэпсэтэр олохтоох Советтар уонна киһилэр депутаттарын оруолларын үрдэтэргэ партийнай төрүттэлэр эбни дьаһаллары ытыалтааллар. ССКП обкомун VI пленумтар бийиги оройуонмутугар хас үһүс депутат, бастайаанай комиссионер аңардара сессияларга бопхурустары бэлэмнэһингэ ытыллыбаттар, депутаттар үстөн биирдэре туруоруллар бопхурустары дьүүлэһингэ тыл эппэттэре, наазаары толорууга депутат ыйытыга оһоһуллубата, үтүс наазаар толоруллубаттары критикаламата. Бу итэбэстэри тупатыга утумнаах, дьаныардаах үлэ барынан наада.

Быылыгы быыбардарга оройуон Советтар 50, сельский Советтарга 350 де-

путаттар быыбарданыахтара. Ити улахан күүбү толору кыагынан туһанын бастаан онкула бу күнүгэ ууруллуоттаах. Депутаттарга кандидаттары көрсүү ордуу тэрээһиннээхтик, нэһилинньэ туруоруу түмүктөн олоххо киирииттэр болломтону ууран ытыллылар наада. Ити түмүгүлэргэ быыбардааччылар бары кыттар усулуобуйаларга төрүллүбүтэ.

Быыбардарга бэлэмнэни уонна ытыы бары дьаһаллара үлэһиттэр политической уонна үлэбэ активностары улаханньык өрө көтөбүлүүтэ. Хас биирдий киһи, хас биирдий коллектив быыбардары көрсө чолчу эбэһэстэтибэлэри ытыылаахтара. Быыбары көрсө юбилейдаах сүл аңардаары былааннары толоруу киһи хамсааһын тэниһиһтээх. Ол пилетига иккис сылын соруудахтарын, Улуу Октябрь 70 сыла туолуутун көрсө ымыллыбыт эбэһэ, листибэлэри чистээхтик толорорго дьаһаллыахтара.

Быыбардарга бэлэмнэнигэ бытархай бопхуруос дини суох, барыта суолталаах. Ытылгы быыбардааччылар кыттары политическай-иттэр үлэбэ агитлуктар улахан оруоллаахтар. Быылыгы быыбардарга оройуонга 26 агитлууннар төрүлүннүлэр. Онон дьону кыттары нитэр-ойдотор үлэбэ оһыттаах дьоннор туруоруллулар. Бу үлэни ордун тэрээһиннээхтик «Чурапчы», Субуруускай аатынан, Карл Маркс аатынан совхозтар партномнара садалаатылар. Агитлууннарга кэлбит киһи быыбардарга ытыланнаах матырыйааллары, докумуоннары билээр усулуобуйага баар буолуоттаах. Кизгэтин, сыныалангы төрүлүн өттүгүн эһиз болломто ууруллар наада. Быыбарга төрүлүлүбүт агитколлективтар кандидаттар киһи агитацияны киһи далааһыныахтык ытылаахтара.

Депутатка кандидаттары кытта көрсүүлэр, эдэр быыбардааччылары кытта үлэ анал былааннаан тэрээһиннээхтик барымдара ситиһилин наада. Онукча быылыгы быыбарга куолаһы бизэрин уратыларын, бэрээдэгин киһи киһи арыһаахха. Быыбар хампааньагытар дьон олоһор сирини— агитцоналарынан үлэ формаларын табатык туһулааха. Бу үлэ ис холбоонун быыбары кытта иккис сибээстээх.

Быыбар хампааньага нэһилинньэ бары арагыты, киһи киһи барытын хабаары ситиһэргэ, муньахтарга, түмүгүлэргэ аһаастык көпсөтэргэ, итэһин арыһаахха, ол киһиттэн тылтан дьылаада киирбэргэ сөптөөх усулуобуйалар төрүллүбүтэ олохтоох партийнай уонна советскай органнар аһамабат кыһамыһыларын ууруоттаахтар.

Оройуон быыбардааччылар! Бэс ыйын 21 күнүгэр, бука бары партиналаахтар уонна партията суохтар тулхадыйбат блоктарын достойнай кандидаттарынан киһи куоласпытын биир киһи курдук биһирэһиҥ!

ССРС Верховнай Советын ыгырыы

ССРС Верховнай Советын Президиума Советскай Социалистическай Республикалар Союзтарын уон биирне ыгырылаах Верховнай Советын сессия сессияһи 1987 сүл бэс ыйын 29 күнүгэр Москва куоракка ыгырарга уураах ытыына. Сессия көрүүтүгэр дойду экономикай сайдыытын билигин сүбүөх кэпсэтэр норуот хаһаайыстыбатын салайымын уларыта тутуу туһунан; государственнай олох дьону суолталаах бопхуруостарын норуот бүтүтүгүн дьүүлэһинин туһунан ССРС Сокуонун бырайыагы туһунан; гражданныр быраагыгар наадаһыт дуоһунастаах дьоннор сөбө суох дьаһыллары суукка үтсүү бэрээдэгин туһунан ССРС Сокуонун бырайыагы туһунан; ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтарын бигэргэтин туһунан бопхуруостары киллэрин көрүлэр.

(ССТА).

Бочуоттаах аат ингэрилиннэ

Сибээс салаатыгар үтүөлэрин уонна өр сылларга үтүө суобастаах үлэтин иһин РСФСР Верховнай Советын Президиумун 1987 сүл ыйын 21 күнүгэр Ыйааһынан «РСФСР үтүөлээх сивизина» бочуоттаах аат ингэрилиннэ.

Монастырева Клара Гурьевна— сибээс Чурапчы оройуоннаабы үлэтин почта-люнугар.

Үлэ үрдүн сыанабылынан, Клара Гурьевна!

ХОПТОБО БААҤЫНАТЫГАР

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хоптоботооһу отделеһытыгар А. К. Софронов салайар эвекти ааспыт нэдиэлэбэ Уолан Чарангын 70 гектардаах бааһынагыттан синк саптарымытын садалаабыта. Эвектибэ ыччат наставнига С. Е. Сидоров көпсөһүтэ:

— Кураан сивас буолан, онуоха эбни тымныһан бааһына сорох сирдэрип тоһ сылпыта. Онон синк саптарымыта хойуулаан садалааһа. Сменщиктэр В. А. Собакин уонна Г. Г. Собакин таһаарылаахтык үлэһиттэр. 13 №-дээх СПТУ Диринг орто оскуолатынаабы филиалыгар тракторист идэтигэр үөрөмүт Сергей Дмитриев техниканы үчүтөйдик баһы-

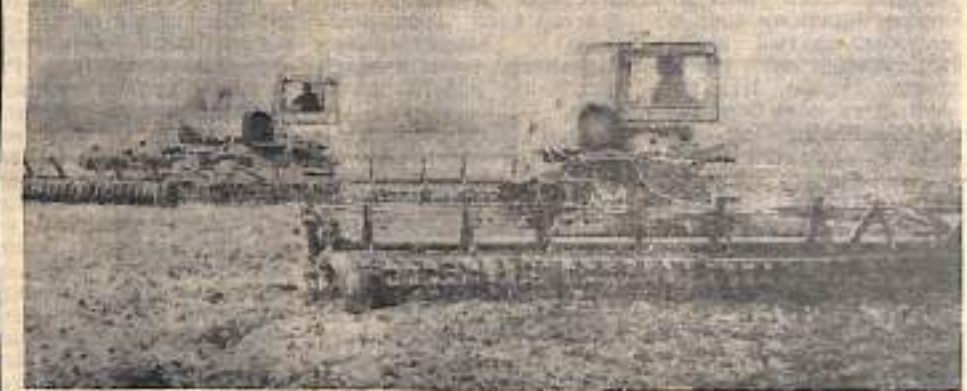
лаата. Арыы суох буолан эрбидиһиһит, Совхоз заправщица Бастээхха арыы көрдөһө киирбэһэ. Эвекти 478 гектарга туорахтаах культураны ыһаахтаах. Бу күнүгэ ити сиргэ иккисингэ синк саптарымына, Федулов Г. Н. садалатынан иккис транкториһан культуутордары үлэһиттэр.

Бүгүһү турутууһан оһыттаах механизатор А. Н. Родионов салайытынан 120 гектар бааһынага сивэ ыһылына.

П. ОКОНЕШНИКОВ

Снимоктарга: практикант 13 №-дээх СПТУ курсана С. Дмитриев; наставник С. Е. Сидоров; бааһынага синк саптарымыта.

Автор фотота.

Көхтөөх, күүрээһиннээх үлэ

Ыам ыйын 23 күнүгэр Улуу Октябрь 70 сылын чөһигэр республиканскай субуотунньукка оройуон үлэһит дьонно үрдүк өрө көтөбүлүүһүн табыстылар

Нэһилинньэни олохтоох эвектигэр хааччылар производственай управление коллектива Улуу Октябрь 70 сылын чөһигэр республика үрдүнэн биллэриллибит коммунистическай субуотунньукка көхтөөхтүк кытыына. Рабочай Павел Алексеевич Варламов уонна профком председателин солбуйааччы Евдокия Васильевна Левина садалаларынан 29 күһү шэфтээх «Чурапчы» совхоз Түөһүтэһи бигирээдэгитер нормоох тутуутугар үлэһиттэр. 17 киһи территорияны араастаатылар, штаткениктары испиэскэлэтилэр. Адыс эр киһи пилорама уотун-күһүн оһордулар, иккисиннээхтэр бэйэлэрин мистэдэригэр үлэһиттэр. Итинэн коллектив республика фондугар 567 солк. киллэрдэ.

И. НИКИФОРОВА.

Коммунистическай субуотунньуу үлэһиттэр үөрүүлээх итиннэриһин садалааһа. Ити кэпсэттэн оройуоннаабы киһи баһына 130 үлэһитэ Субуруускай аатынан совхозка бүтэй тутуутугар үлэһиттэриһин. Иккис бигирээдэгитер хайдаһан (биргэһиһирдэр И. Н. Око-

нешников уонна В. И. Керемасов) көхтөөхтүк суоталаһан үлэһиттэр. Биир трактор, биир автомашинна тардылына. Ордун таһаарылаах үлэһит Т. И. Харитонов, Р. И. Маваров уонна П. П. Стручков көрдөрдүлэр.

М. ЕРМОЛОВА.

Оройуоннүүр-техническай предприятиеһа буйуу-интернационалист комсомолец Валерий Кузьминна хорсун быһыытын иһин үрдүкү правительственай наһарааданы— «Хорсууну киһи» медалы туттарымын коммунистическай субуотунньукка мустубуттар истин ытыытаһынан эвэрдалэтилэр. Үөрүүлээх митинг кэпсэттэн дьон бары эрдэттэн аһамаһыт участантыгар үлэһит тардыстылар. Ол курдук, 10 киһи «Чурапчы» совхоз Барзигар бүтэй тутуутугар, 4 рабочай оройуон киһинин стадионуун оһоруга үлэһиттэр. Автопарк уонна мастерской үлэһиттэр бэйэлэрин мистэдэригэр үрдүк таһаарылаах үлэһит көрдүлэр. Эбэх үлэ территорияны тулсаран оһорууга ытылыына. Сибээс, күөх мас оһордоһо аһаан 4 автомашиннаан хара буор таһытына. эл-

бэх көрдөрөн агитацияһына. Субуотунньукка барыта 6 автомашинна кытыына. Республика фондугар 550 солк. киллэрилиннэ.

С. ДОГОРДУРОВ.

Райпотребобщество үлэһиттэрэ, сүрүннээн сага навигационнай элэһтээх аһы-уоту, таһаары харайар ысмылааттары, бадыбаллары араастаатыбит. Гаражна эһиз онно бэлэмнэһин үлэһит ытылынылар — шоферлар бэйэлэрин миннэр эһизгэриһин оһоһунулар. Эргэ оһолобуой таһынаагы тутуулары көтүрдүбүт, пекарня таһыгар мас үлэһит ытылынылар.

Эргизэ предприятиеһара бары оройуон киһиннээһи 6 киһиттэн састаалтаах субуотунньуу тарйтар коммунистическай бэс бэриһин мистэдэригэр үлэһиттэр, совхозтар үлэһиттэр кытылылар. Итинэн барыта Улуу Октябрь чөһигэр ытылынылар коммунистическай субуотунньукка райпотребобществоттан 486 киһи кыттан 1300 солк. үлэһит толордо. Итинэн дон курдук аһара республика фондугар угуллуора.

К. ФЕДОРОВ.

С. ЯКОВЛЕВ

олорон, үүнэн-сайдан ислитэ, Советский быдлаас иһин туруулаһан охсуслут хорсун холобуурдара, холбохтуулаһын, культурунай революция сыллара, граждaнcкай уонна Аба дойдуга сэриитин сыллара, олоху чөлүтөр тутарын нэһэ, сыйдылаах социализма патриотизм, интернационализм аргасыйдохуна иһинки бирытыгар нэһи-

уонна Аба дойдуга сэриилэрин кыайыларын ахтарга, о. д. а. чаччылар туһанааларыгар дэбигис матырыйааллара суох буоллаччы. Эбэтэр обществоведение уруогар «Хаһаа-ыстыбанный ахсаан уонна кэмчилээһин реалитэ» диир темага олохтоох матырыйаал чочулаһан оноруллубута эмнэ суох. Эбэтэр тэҥ уонна литература

тэҥ иһин биллэргэ таһаарар буоллар дьобуунаах кылаат буолуох этэ. Онуоха кыах толору баар.

Уорэх-сайдан суоҕар сурунна-бичиккэ киирбэтэх үтүс. Ыллыһын уруккуну билэр, сөһөн онгостон көрсүр сөдөх да буоллар сэркээн сөһөн иһтэрбит, кырдыаҥастарбыт нэһиликэ айы баалларын туһанан хаалыах баара. Онуоха архивнай докумуоннары нуускэ туһанаахха. Оройуон да, нэһиликэ да историяларыгар системаламматах быстах матырыйааллары суруйуулар, бэлиэтэһиннэр бааллар. Ол иһигэр чуолкай-даныахха айылаах матырыйааллары үтүгү көрсүөххэ сөп. Холобур, Болтоного Топпуула нэһиликэ баара диир М. Максимов суруйбута баар. Эбэтэр 1924 сыллаахха Ленин аатынан 15 хаһаайыстыбалаах артыал төрүлүбүтэ диир суруйаллар. Ити кэмгэ баар кырдыаҥастарын ыйыталаастаах ким да билбэт. Аны Болтоного «Кэскил», «Сырдык» диир коммуналар төрүлүбүттэрэ, онно кимнээх чилиһиннэр киирбүттэрэ эмнэ биллибэт. Вал. Чурапчы комсомольскай чөлүөтэ 1920 сыллаахха хайа ыйга күнгэ төрүлүбүтүн чуолкайдан докумуону историктар була илтиктэр. Хатылыга 1875 сыллаахха политэскай В. М. Кистаревскай чаһаан дьыма оҕула аһан үөрэппитэ баар, онно кимнээх үөрөмүттэрэ биллибэт. Эсэ да аһах холобуру аҕаахха сөп.

Ааҕааччы санаатын этэр

Күөлү диригэтиэххэ

Чурапчы күөлэ, дьара уонна сабардама улахан буолан, кылгас да курааны тулуйбат. Онноҕор мин үйбөр иһинэ ходоһаа кубулуйбутун өйдүүбүн. Ити 1915 уонна 1939 сылларга этэ.

Кэлин ээрэр кураан дьыллары туһанан күөлү диригэтэр сымалан уонна көсүлүлээх хаас тутууларга бэлэмнээн күөлүн дииһи өттүттэн буоруу ылларан, былыргы аһааппаада булгунуулаһан, Мурун Тымныыга туһулуугар дияри үрдүк даамба тутулуохтаах. Ньадыһа үрүйэтин уонна Куохара үрүйэтин сүһүгүн көмүрөн ветеринардар тутууларыттан Чапчаа тутулуугар дияри эргэһиһэр туһанан нэтиг хаһааллар кайылыахтаахтар. Ол быһаһын тухары тахсыбыт буорунан бизрэтэрэ үрдүлүлэн иһиэхтээхтэр. Хаһаал хаһылыһааһына уутун таһыма күөлүн кыта куруутун тэҥ туруоҕа. Оччого Чурапчы олохтоохторо бөрөстүү уунан харгыһа суох хааччыллыахтаа. Күөлэ уолан истэрин байы тоһо кыалларынан кырсан, буоруу тутууга ылан диригэтэн иһиэхтээхтэр. Онуоха күрбөт тоҕо чуҕаһан уутун сыйыһыта уонна сыйыһыта быһааран, кетүүтэ кыччаан иһиэхтээх.

Улуу Сыйыһы быһыта сиппитэ-хонута буоллар, даамба содуруу өттүнөн үрдүк сиринэн бетонунан бүрүлүбүт кэтит хоруту оһуулуохтааҕа, ончого ордубут уута солтоох таһымга таһыстааһына аһа туруохтааҕа. Быһыт уута Чурапчы күөлүн кыта биһр таһымга сыбаһа олоруохтааҕа. Иһигиттэ, Улуу Сыйыһы ууларыттан оҕуруот сирэ уонна күөх ыһыһаах баһыһаалар тигитин быһаһыта күөлсүтүлүөхтээх этилэр.

Үтүс сиргэ аһыыр уу-бутун буортулуубут, киртиһит, Анган ыраастааһын ыһыһылаһат, Сир аһыһааһы уу көстүөр дияри күөлүргэ иһэр уута анган ууну фильтирдээн (сөҕөрдөн) ылар бассейнары оҕорор ордун этэ. Итиннэ туттуллар маһырайаалларга үтүс хоромтуну тахсыбат.

Нэһиликэ историятын үөрэтииттэн саҕалаахха

«Чтобы уметь любить Родину, надо ее хорошо знать».

Төрөөбүт дойдуга, алаһа дьыма, аһаһыт ахтылаһаахха эбэтэр. Ити — таптал иһигэрлэһиннэр күүһө. Бэһэ кырааһына историята дьымаа өтөн киирэн Ийэ дойдунан кинэ туттуу, таптал чүстөһөтүн күөдүтүүтүн көстүүтэ буолар.

Истатал буолбатах, нэһиликэтэрбит уруккуну уонна биллэһиннэр сиппили үөрэтэн дөһөһө суруйан хааларымын бол-доттоҕо ыла иликпит. Тэҥ сирингэр үлэтин кэл-бүт саҕа учуутал эбэтэр тэҥ хаһаайыстыбатын специалиһа олохтоох нэһиликэһэ олорун-дьаһа-һын, үлэтин-хамнаһын, үтүө үгэстэрин дэбигис биллэһиннэр туох да көрдө-рө охсорбут суохха дылы. Холобур, бу нэһиликэһэ ыраахтааһылаах Россия көмүсөөрү олоҕо-дьаһаа, ханчын баһаһыһааһа

А. М. ГОРЬКИН.

лиһиннэ айар активнаа, санаа, көрөҕө дьулуһуу-та, өй-санаа түмүлүүтэ, кыайыһыттан кыайыһын сиппиһин испиттэрэ тийи-лих тустаах. Ол көтүө-нэттэн көдүөһө сиппи-һиннэ бэрлэлэн иһинтэ олох иһинки сайдыытын түстэһинтэ буолуох этэ.

Нэһиликэ историята олоххо, үлэ-хамнаһа эрэ туһалаах буолбатах, ону аһан оҕулаһалар иһ-тэр-үөрэтэр үлэлэригэр киллэрэн үөрөнөһчигэр кини туттунуулаах буолуу-ларын сиппиһиэхтээхтэр.

уруоктарыгар билигин аа-тырбыт ырыаһыттарбыт, олонхоттарбыт, сөһөн-һиттэрбит ханан да сы-һаарылаан көрбөттөр. Ви-ологич, география уруок-тарыгар оройуонмут гео-графическай баһаһыһа-та, климата, үтүгүтүннээх үүнэһинтэ, хамныра-ха-рамаһа үөрэттэлэн иһтэр-үөрэтэр үлэ-кэһиннэр туһанылыһат. Сир—бы-һаан төрдө диибит. Бу ту-һунан ботаника уруокта-рыгар олоххо туох кыал-лыбаттарын, туох сиппи-һитин, тугу оҕоруохха сөбүн туһунан сибистээ-һин да, оҕорон пришколь-най учаастактарыгар дьа-рыһаһыһаа да улахан-нын хаалан турар. Билигин өбүгэлэрбит сирин туһа-ныһаарын туһунан нэп-сиһр докумуоннарыт кэм-чилэр.

Дьэ итидэри чөлчөтөр сымалан оройуон, нэһи-ликтэрбит историктары төрдүттэн сиппиһин үөрэ-

Барабаев советский го-сударственный деятель. Украинада партизанский хамсаһыһын салыһыттар-тан биһрдэстэрэ Совет-ский Союз иһки төгүлүлээх Геройа Сидор Артемье-вич Ковпак (1887—1967) төрөөбүтэ 100 сыла туо-ла.

Вэйалэрин тыһынаах-тарыгар номоххо сылдыар норуот геройдарынан буолбуттар историкта бэрт сэдэхтэр. Советский Союз иһки төгүлүлээх Геройа партизанский холбо-һун командира С. А. Ковпак оннук дьоннор-тон биһрдэстэрэ.

Кини аан дойдуга баста-кы сэриитигэр саллаат, Украинада Советский бы-длаас кыайыһытын иһин ак-тивнай охсуһааччы этэ.

Аба дойдуну көмүскүүр улуу сэрин саҕалаһыһы-гар окупациялаһыт уо-баластарга. Коммунист-ческой партия ыһырым-тыһан норуот бүтүгүлү охсуһууга саҕалаһыһы-гар Путиль горисполко-мун председателэ С. А. Ковпак партизанский этэ-рэттэн тэрийбитэ. Баста-кы кыргыһыһылартан тутта ко-мандир бойбуой уонна олоххо оһыта, партизан-ский тактика айылаһын биллэһтэ, хорсун уонна эр санааһаада биллибэтэ. Кини чөлчө суоттаныһ-ларга, өстөөх майгыһын-сиппиһин биллэһтэ, кини күөтүтөх уонна мөлтөх өрүттэрин үөрэттэ. Парти-занский соһуччу дьа-һыһаар ордуктарын таһа туһаныһа тирэһирэрэ.

Сидор Артемьевич үтүө-кэннээх тэрийэр дьобуура уонна дириг этэрү көрү-гөһө бытархай партизан-

скай бөлөхтөрү уонна этэ-рэттэри бөдөн холбоһук-тарга түмүүтэ эмнэ көстү-бүтэ. Кини партизанский охсуһуу рейдовой такти-каһын туттубута, марша-ры тэрийиһи итиннэ ыт-тым быраһыһааларын, по-ходнай колонналар бөрө-дэтэрин ырытан өһөр-бута.

С. А. Ковпак партизан-ский холбоһугун холобу-рун сибидьала өстөөх тыһыһыгар норуот охе-уһуугу сайдыһыттар сүг-кэи этэ: колаһовецтар баспыт сирдэригэр саҕа партизанский этэрэттэр тэрийлэллэрэ.

Сэрин кэмннээһин «сыл-ларга 20 сыл устата Ук-раинский ССР Верховнай Со-ветын Президиумун пре-дседателин солбуһаач-чы быһыһыһа С. А. Ковпак республика эконо-мика уонна культуурага өрө көтөҕүлүүтүгэр аһа-баһи өһөрбута. Комму-низм дьылаһыттар муһу-ра суох үөрэһин, тэрийэр быһаан, улахан эр санаа — С. А. Ковпак сүрүн ураты биллэлэрэ.

Снимокка: С. А. Ковпак, ССТА фотохрониката.

Бэйэ архива—ааспыт кэм өйдөбүннүгэ

Оройуонига үлэ, сэрин ветеринара бэйлэрин олохторун, үлэлэрин ту-һунан суруйууларын үү-нэр көдүөһө аһаан муһ-наһын, чөлчөтөн государ-ственной архивка туттары-лара саҕалаһа. Ылыһын архивка оройуонига кол-хозтары, нэһиликтэри тө-рийсипит 34 иһин фото-докумуһнара баар буол-лур. Сэрин, үлэ ветеран-нара Т. С. Ноговицын, Е. И. Литвинцев уонна Т. С. Потапов сиппи-хон-пут архивтары туттарды-лар. Бу олус арыһах.

Тус дьылаһы государ-ственной архивка тутта-рыһа ханчын эмэ хаар-чактааһыһыгар, көрдөбү-лэр бааллар дуо диир ыйыһахыһын сөп. Ар-хивка дьылаһалары уурда-рыһаһыттарын сөп: респу-блика, оройуон партийнай са-лайаһчыһа, ССРС, РСФСР уонна Саха АССР Верховнай Советын депутаттара, Советский Союз уонна Социалист-ческой Улэ Геройдара, Ленин ордены кавалер-

дара, граждaнcкай уонна Аба дойдуга Улуу сэриитин кыттыһаахтара, новатор-дар, рационализатордар, наука, культура, искусство, норуот хаһаайыстыба-тын үтүөлээх үлэһиттэрэ, —механизатордар, врач-тар, учууталлар, произ-водство бастыһнара.

Ханчын докумуоннары уурдарыахха сөбү?

Суруйааччылар, ученай-дар, журналистар үлэлэ-рин рукоһистара, сурунар иһиниһэлэрэ, дьыһаһа-рэ, ахтыһаа. Сэрин, үлэ ветераннарын суруйсуула-ра, бэйлэрин ахтыһаа. Личный биографическай докумуоннар — төрөөһүн, холбоһуу туһунан свиде-тельсөөлөр, наһараадалар тустарыһа иһиниһэлэр, кэргэттэрин туһунан до-кумуоннар, о. д. а. Иһин тэҥэ архивы уурдарааччы сулууспалыыр уонна об-щественнай үлэтин көрдө-рөр характеристикалар, аһыһаалар, кини туһунан суруйуулар, атын дьон ах-тыһаа, даһылаһаа, рефераттара, уурдараа-

чы кэргэттэрин туһунан көрсүр докумуоннар, хаартыскалар, бэйэтэ мус-пут атын да матырыйаал-лара.

Аба дойдуга Улуу сэри-тин кыттыһаахтара бэй-лэлэрин автобиографияла-рын, онно байыһаан бил-лиэт, орденынан наһара-далаһын туһунан даста-бырыһаһа, эмнэ киирэл-лэр, сэрин сылларыгар уонна элээххэ нэмгэ үс-пүт хаартыскаларын, о. д. а. уурдарыахтарын сөп.

Тус бэйэ архива бэйэ эр олоһун буолбаһа, бү-түн көлүһэ олоһун кэрэ-һалиһр докумуоннар буо-далларын быһыһыһаан ким иһиннээх сыйыһаһаах, баай архивтаах бары до-кумуоннарыһын государ-ственной архивка уурда-рын үйэттэригэр баар-рабыт.

Е. БАРАШКОВА, оройуоннааһы госархив хаһаайыстыбанын ах-саһыга бөлөһүн салыһааччыта.

Айыла уонна киһи

Ыам ыйы 8 күнүттөн кустаһын көгүлүлэнн үтүс киһи айылаада сы-рытта, таптаабыт сиргэ дурда онгостон бултаа-та. Ол эрэри сорох биһрдн-лээн дьон бултааһын бы-раһыһааларын кэһинилэрэ суох буолбата.

«Өстөөх» күөлүгэр Кыһыл кингээгэ киирбит билиһи кэммиттэр сэдэх-тик көстөр буолбут аһы-р өлөрбүт Петров П. П. са-та төһөрүлүбүтүгэ бил-дэһиһа, бэйэтэ 100 сол-ыстаһаһаһа.

СИЭРИ ТУТУҢУОХХА

Биллэрин, курдук, Чу-рапчы күөлэ күөх зонага киирээр. Ону ол дьобуһа бултаабыттарын иһин А. И. Антипин (өрөһөнүгүр-технический предприятие) 30 солк. ыстаһаһаһа, пенсионер Н. А. Антипин сэртиһиһа.

Булт саата регистра-циялаһаахха, атын иһ-һинээх бэрлэлэ суохтаах. Ити быраһыһаһа нэһан В. А. Барашков (СЭС) эмнэ иһиннэһан, сааһы уларсан бултаабыт Пост-ников Л. К. 20 солк. ыс-

тараалтаныһаар.

Тигэһэр, бултур кэмгэ общество чилиһэ буола-ры туһулуур докумуо-наах сэлдэһын эбэһэтэли-һэй, Ону нэһинээр Тол-стяков Н. Е. («Якутско-мунэнерго») уонна А. А. Макаров (райпо) эмнэ ыс-тараалтаныһаар.

Кустаһын болдьоһо 17 чымчылаһан бүтэ. Май-тан иһнээ куоска саалам-мыт дьон сөптөөх сөмөдэ тардылаһаһа.

Н. НЕУСТРОЕВ, охотинспектор.

Д. ЛАЗАРЕВ.

Редакторы солбуһааччы: С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ

«Мугудай» совхоз салалтата, Бахсы сель-советын исполкома, эт-үүт комбинатын кол-лектива приемщик

БОРИСОВ

Петр Яковлевич эмнээ ылдыһан өлбү-түнэн бокуоннуһун кэр-гэһинээр, өһөлөрүгар, сиппиһигэр, аймах-тарыгар дириг кутуура-нарын тирдэллэр.

Күндү кэрганим, уо-лум, аҕабыт, эһэбит, убайым, аймахпыт

БОРИСОВ

Петр Яковлевич ырааһын ылдыһан өлбүтүн, диригини ку-рутууһун туһунан иһти-һинээрбит.

Кэргэнэ, ийэтэ, оҕо-лоро, сиппиһэрэ, быраа-та, аймахтара.